

AMB T DE
TARRAGONA

JORDI ROVIRA SORIANO

Teatre romà i democràcia

Una recent intervenció pretén acabar amb el llarg període d'oblit del monument, al qual salvaren la societat civil i unes oportunes eleccions

El teatre romà ha estat durant massa anys la ventafocs del patrimoni arqueològic tarragoní. El 1884 la seva troballa mostrava un edifici romà en un estat excepcional. Fins a tretze grades es mantien en peu d'una estructura que, si no fos per les fotografies d'època, creuríem que mai havia arribat d'aquesta manera a finals de segle XIX. A principis de segle

XX tot semblava anar per bon camí. El 1919 unes excavacions oferien uns interessants resultats en objectes arqueològics. L'Institut d'Estudis Catalans amb el suport de la Mancomunitat de Catalunya, preludeant el que serien més tard les excavacions d'urgència, feia una intervenció prèvia a la construcció d'uns grans dipòsits per part de la Oleícola Tarraconense. Aquesta excavació es va fer d'esquena a la Comissió Provincial de Monuments de Tarragona i, denunciat el fet al Ministeri d'Instrucció Pública i Belles Arts, es resolgué el 2 de febrer de 1921 el comís de tots els objectes apareguts i el seu ingrés al Museu de Tarragona. Tot apuntava que els materials localitzats anirien a parar a Barcelona. Després d'això l'activitat industrial es consolidà en aquell espai fins que el 1937 durant la guerra civil tingué lloc una altra excavació arqueològica puntual. Precisament els fets de guerra suposaren l'incendi de part dels dipòsits i l'obligada reconstrucció posterior.

El 1950 unes obres produïren l'enderroc d'una volta romana del teatre antic i s'encetava un pe-

El teatre romà de Tarragona en una imatge del segle XIX

ARKU JORDI ROVIRA

ríode de 25 anys en els quals el monument romà va restar ocult sota la indústria d'olis.

Amb el declivi de l'activitat de la fàbrica l'arqueologia torna a agafar protagonisme i el 1974 l'entorn del teatre romà és declarat zona arqueològica. El febrer de

1975 tenia lloc l'acabament parcial de l'enderroc de l'Abaco SA. El 1976 es realitzaven excavacions a la zona est del solar apareixent una escombrera del segle I dC i murs tardans així com quatre grades, part de l'orquestra i proscaenium. A mitjans de maig de 1977

a instàncies de la RSAT i de l'arxíu històric del col·legi oficial d'arquitectes de Catalunya es formalitza davant de l'ajuntament la comissió del patrimoni artístic i la Direcció General del patrimoni històric i cultural, la sol·licitud d'incoació d'expedient de monu-

JORDI ROVIRA SALVAT

La fàbrica d'olis Abaco, construïda sobre el teatre romà

JORDI ROVIRA

Les noves obertures en el mur permeten veure les grades del teatre

del teatre, la qual cosa aconsellava el desallotjament de vivendes dels números 15 i 17. Es començava a esquarterar el carrer, el dia 7 cau definitivament el mur vell, i s'atura l'esllavissament.

El 10 de juny 1977 s'organitzà una taula rodona sobre el teatre romà a la delegació universitària amb Joaquim Maluquer, Pere de Palol, Rafael Gabriel, Antoni Pujol i Domènec Miró. Al mateix temps entre els dies 31 de maig i 11 de juny s'inaugurà a la Llibreria de la Rambla una exposició sota el títol *Salvem el teatre romà!* organitzada per la Reial Societat Arqueològica i l'arxíu històric del col·legi d'arquitectes.

El dia següent es convocà una

reunió urgent pel salvament del teatre romà, en la qual intervingueren "la comissió surgida de las diversas entidades" que informà als representants de tots els sindicats i partits polítics, excepció feta d'Alianza Popular. Todos los efectivos y medios con los que se efectuaba la propaganda callejera, se pusieron a disposici-

La lluita per la salvació no va ser fàcil i hi havia detractors de la conservació del teatre

ón del hecho y los altavoces cambiaron los nombres de los candidatos respectivos por los eslogans de: *Salvem el Teatre Romà, anem a concentrar-nos*. S'hi aplegaren més de 500 persones, entre les quals hi havia candidats pel Senat per diversos partits, inclos el conseller d'urbanisme. No obstant, la lluita no va ser fàcil i hi havia detractors de la conservació del teatre. Fins i tot en la tanca del teatre romà s'hi van poder llegir insults i es van arribar a proferir amenaces de mort adreçades als defensors del monument romà.

Davant d'aquesta mobilització gairebé unànime en pro de la conservació del teatre romà el dia 14

de juny el govern civil dictava la total paralització de les obres en el solar del teatre romà. En els fets d'aquells dies hi va influir la situació política ja que el 15 de juny tenien lloc les primeres eleccions al parlament espanyol després de 41 anys. El cert és que a Tarragona la represa de les institucions democràtiques i els drets civils va coincidir, com no podria ser d'altra forma, amb la protecció popular del patrimoni romà. Però l'esperit d'aquells dies heroics, que va propiciar el salvament del teatre romà, no mereixia una demora tan dilatada en la seva posada en valor com per que 33 anys després encara no s'hagi resolt la qüestió.●

ment nacional pel teatre romà de Tarragona. Els promotors s'acolliren a l'opció de l'acció popular prevista per la llei. Un incident s'afegia a la problemàtica de la zona ja que a principis de juny es produïa un esllavissament de terres al carrer Caputxins damunt